

Sygn. akt III AUa 553/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Barbara Białecka
-----------------	-------------------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 listopada 2022 r. w S.

sprawy R. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o umorzenie należności z tytułu składek

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 października 2021r., sygn. akt VI U 1028/19

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala odwołanie,
2. odstępuje od obciążenia R. M. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym.

	Barbara Białecka	
--	------------------	--

Sygn. akt III AUa 553/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 września 2019 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił R. M. umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i na Fundusz Pracy za okresy i w kwotach szczegółowo wskazanych w treści decyzji.

Odwołanie od powyższej decyzji wywiódł R. M. wnosząc o przywrócenie odwołującemu terminu do zapłaty zaległych składek, a po ich zapłacie o umorzenie ww. należności, a także o obciążenie ZUS Oddział w G. kosztami postępowania w tym kosztami zastępstwa adwokackiego wg norm przewidzianych.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 27 października 2021 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 30 września 2019 roku w ten sposób, że stwierdził brak podstaw do odmowy umorzenia należności z tytułu składek na:

a) ubezpieczenie społeczne – za okres 12/2005-02/2009

w łącznej kwocie 38.791,71 złotych w tym z tytułu:

składek – 19. 588,71 złotych

odsetek – 19. 203,00 złotych

b) Fundusz Pracy – za okres 12/2005-02/2009

w łącznej kwocie 3.037, 18 złotych w tym z tytułu:

składek - 1. 542,18 złotych

odsetek – 1. 495,00 złotych (pkt I).

Dodatkowo Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz ubezpieczonego 3.600 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Sąd Okręgowy ustalił, że R. M. urodził się (...). Prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą do dnia 31.12.2009 roku. Wnioskiem z 27.04.2016 roku wystąpił do organu rentowego o umorzenie nieopłaconych należności wobec organu rentowego, powołując się na ustawę z 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. We wniosku wskazał, że z dniem 31.12.2009 roku zlikwidował własną działalność gospodarczą.

Decyzją z 09.06.2016 roku nr (...), ZUS określił, że:

I/ według stanu na dzień 27.04.2016 roku umorzeniu podlegają należności z tytułu składek na:

a) ubezpieczenia społeczne w łącznej kwocie 38.791,71 zł, w tym z tytułu: składek – 19.588,71 zł; odsetek – 19.203 zł;

b) Fundusz Pracy za okres od grudnia 2005 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 3.037,18 zł, w tym z tytułu: składek – 1.542,18 zł; odsetek – 1.495,00 zł.

II/ warunkiem umorzenia tych należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu.

Dodatkowo ZUS wskazał, że należności z tytułu składek za okres od 01.01.1999 roku, nieobjęte postępowaniem o umorzenie, należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji z 09.06.2016 roku.

W dniu 18.11.2016 roku ubezpieczony zawarł z organem rentowym umowę nr (...) o rozłożeniu na raty należności z tytułu składek, w której wierzyciel zobowiązał się rozłożyć na raty według stanu na dzień 18.11.2016 roku należności w ogólnej kwocie: 11.505,32 zł, w tym należności za okres od marca 2009 roku do października grudnia 2009 roku, z tytułu:

1/ ubezpieczeń społecznych w łącznej kwocie 9.195,49 zł (należność główna: 5.211.49zł; odsetki: 3.984 zł);

2/ ubezpieczenia zdrowotnego w łącznej kwocie 1.481,43 zł (należność główna: 847,43zł; odsetki: 634 zł);

3/ Fundusz Pracy w łącznej kwocie 828,40 zł (należność główna: 469,40 zł, odsetki: 359,00 zł)

Zgodnie z przyjętym harmonogramem ubezpieczony miał spłacać zadłużenie wg następujących zasad:

1. raty za zaległe składki na ubezpieczenie społeczne – ilość rat 39, termin płatności ostatniej raty – 05.02.2020 roku, rachunek bankowy do wpłat (...);
2. raty za zaległe składki na ubezpieczenie zdrowotne – ilość rat 18, termin płatności ostatniej raty 07.05.2018 roku, rachunek bankowy do wpłat (...);
3. raty za zaległe składki na Fundusz Pracy – ilość rat 17, termin płatności ostatniej raty 05.04.2018 roku, rachunek bankowy do wpłat (...).

Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt umowy – zawarte pomiędzy stronami porozumienie ulega rozwiązaniu gdy:

- a) gdy dłużnik posiada nieopłacone – na wszystkie fundusze łącznie – dwie raty układu, których termin wymagalności upłynął;
- b) gdy dłużnik opłacił raty w częściowej wysokości i w wyznaczonym przez zakład terminie nie uregulował różnicy wraz z odsetkami za zwłokę naliczonymi na zasadach określonych w ordynacji podatkowej do dnia wpłaty włącznie;
- c) gdy dłużnik nie wywiązał się z obowiązku opłacania składek bieżących, których termin płatności przypadał w dniu bądź po dniu zawarcia umowy, przez okres dłuższy niż 14 dni od dnia ich wymagalności, i gdy różnica składek wynikająca z tego tytułu przekracza kwotę odpowiadającą wysokości kosztów upomnienia;
- d) dłużnik nie opłaci należności objętych układem ratalnym w terminie płatności ostatniej raty wynikającym z harmonogramu spłaty;
- e) ujawniły się nowe okoliczności nieznanne, a istniejące w dniu podpisania umowy, z których wynika, że dłużnik wprowadził zakład w błąd w celu uzyskania ulgi w spłacie należności i uniknięcia egzekucji;
- f) gdy dłużnik odstąpił od realizacji umowy.

Postanowieniem nr (...) z dnia 18.11.2016 roku Dyrektor Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w G. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 24.10.2016 roku wyraził zgodę na rozłożenie na raty kosztów egzekucyjnych przypadających na rzecz organu egzekucyjnego w łącznej kwocie 2.580,10 zł ustalonej na dzień 04.11.2016 roku. Spłata zadłużenia miała następować zgodnie z ustalonym harmonogramem spłat – ilość rat 36, termin płatności ostatniej raty 05.11.2019 roku, rachunek bankowy do wpłat (...).

W dniu 31.10.2017 roku strony zawarły aneks do umowy nr (...) na mocy którego ustalono, że:

1. raty objęte harmonogramem stanowiącym załącznik nr (...) do zawartej umowy należy spłacać na indywidualny rachunek bankowy nr (...).

2. § 7 ust. 1 umowy otrzymuje brzmienie:

a) Rozwiązanie umowy o rozłożenie na raty należności z tytułu składek następuje w przypadku, gdy dłużnik:

- nie opłacił rat wynikających z harmonogramu spłaty lub opłacił raty po terminie lub w częściowej wysokości;

- nie wywiązał się z obowiązku zapłaty składek bieżących, których termin płatności przypadał w dniu albo po dniu, w którym umowa została zawarta lub opłacił te składki

w częściowej wysokości i w terminie wyznaczonym przez zakład nie uregulował tej różnicy wraz z odsetkami za zwłokę, naliczonymi na zasadach określonych w Ordynacji podatkowej do dnia wpłaty włącznie;

b) dłużnik nie opłacił należności objętych umową w terminie płatności ostatniej raty, wynikającym z harmonogramu spłaty;

c) ujawnione zostały nowe okoliczności nieznanne, a istniejące w dniu, w którym umowa została podpisana, z których wynika, że dłużnik wprowadził zakład w błąd, aby uzyskać ulgę w spłacie należności i uniknąć egzekucji;

d) dłużnik odstąpił od realizacji umowy.

Od początku 2018 roku ubezpieczony nie dokonywał wpłat wyznaczonych rat zgodnie z zawartą umową. Zdarzało się, że kwota danej raty była niższa od tej wyznaczonej w harmonogramie. Z uwagi na powyższe w dniu 18.06.2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych w G. wezwał R. M. do uregulowania powstałych niedopłat opiewających na łączną kwotę 1.570,78 zł.

Ubezpieczony nie odebrał pisma z dnia 18.06.2019 roku, tak samo jak kolejnego pisma z dnia 18.07.2019 roku. Ubezpieczony w żaden sposób nie powziął informacji

o nieprawidłowościach w spłatach ustalonych rat. Pomimo kilkukrotnych wizyt w ZUS-ie w tym okresie, nikt nie powiadomił go o niedopłatach.

R. M. od 2016 roku, na co dzień przebywa w Holandii. Do Polski przyjeżdża okazjonalnie na weekendy i wakacje. W 2019 roku zawiadomił organ rentowy o zmianie swojego adresu zamieszkania. Pod adresem, na który miała być doręczana korespondencja z ZUS mieszka jego żona i dzieci. Często zdarzają się problemy z doręczaniem poczty, także wśród innych lokatorów. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest specyficzne rozkład mieszkań oraz nierzetelne działanie osób doręczających przesyłki.

Mając na uwadze brak reakcji na pismo z dnia 18.06.2019 roku, w dniu 18.07.2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, że umowa z dnia 18.11.2016 roku nr (...) oraz postanowienie z dnia 18.11.2016 r. nr (...) uległy rozwiązaniu z uwagi na brak opłacenia rat wynikających z harmonogramu spłaty w pełnej wysokości.

Na dzień wydania spornej decyzji z dnia 30.09.2019 roku zgodnie z harmonogramem ubezpieczony winien zapłacić na rzecz organu rentowego kwotę 12.990 zł. Do tej daty R. M. wpłacił na rzecz organu rentowego z tytułu składek i kosztów egzekucyjnych kwotę 13.917,70 zł.

Termin zapłaty	Kwota raty ogółem	Ubez. Społ.	Ubezp. Zdr.	Fundusz Pracy	Koszty egz.	Data wpłaty	Wpłacona kwota ogółem w m-cu
01.12.2016	372,00	170,00	80,00	50,00	72,00	01.12.2016	317,70
05.01.2017	373,00	171,00	80,00	50,00	72,00	02.01.2017	445,00
06.02.2017	374,00	171,00	81,00	50,00	72,00	03.02.2017	374,00
06.03.2017	374,00	171,00	81,00	50,00	72,00	06.03.2017	374,00

05.04.2017	375,00	172,00	81,00	50,00	72,00	03.04.2017	72,00
05.04.2017	303,00						
05.05.2017	376,00	172,00	81,00	51,00	72,00	02.05.2017	376,00
05.06.2017	375,00	172,00	81,00	50,00	72,00	05.06.2017	375,00
05.07.2017	377,00	173,00	81,00	51,00	72,00	04.07.2017	377,00
07.08.2017	377,00	173,00	81,00	51,00	72,00	04.08.2017	377,00
05.09.2017	378,00	173,00	82,00	51,00	72,00	04.09.2017	327,00
05.09.2017	51,00						
05.10.2017	379,00	174,00	82,00	51,00	72,00	04.10.2017	379,00
06.11.2017	379,00	174,00	82,00	51,00	72,00	03.11.2017	379,00
05.12.2017	379,00	174,00	82,00	51,00	72,00	04.12.2017	379,00
Razem	4.880,00	2.240,00	1.055,00	657,00	936,00	4.905,70	
05.01.2018	380,00	175,00	82,00	51,00	72,00	04.01.2018	308,00
05.02.2018	380,00	175,00	82,00	51,00	72,00	03.02.2018	308,00
05.03.2018	382,00	175,00	83,00	52,00	72,00	05.03.2018	310,00
05.04.2018	382,00	197,60	83,00	29,40	72,00	03.04.2018	310,00
07.05.2018	382,00	184,57	125,43		72,00	03.05.2018	310,00
05.06.2018	383,00	311,00			72,00	04.06.2018	310,00
05.07.2018	383,00	311,00			72,00	03.07.2018	312,00
06.08.2018	384,00	312,00			72,00	03.08.2018	312,00

05.09.2018	385,00	313,00			72,00	04.09.2018	312,00
05.10.2018	385,00	313,00			72,00	04.10.2018	312,00
05.11.2018	386,00	314,00			72,00	05.11.2018	312,00
05.12.2018	386,00	314,00			72,00	03.12.2018	312,00
07.01.2019	387,00	315,00			72,00	03.01.2019	312,00
05.02.2019	387,00	315,00			72,00	04.02.2019	312,00
05.03.2019	388,00	316,00			72,00	04.03.2019	314,00
05.04.2019	389,00	317,00			72,00	03.04.2019	314,00
06.05.2019	389,00	317,00			72,00	02.05.2019	314,00
05.06.2019	390,00	318,00			72,00	03.06.2019	314,00
05.07.2019	391,00	319,00			72,00	02.07.2019	314,00
05.08.2019	391,00	319,00			72,00	21.08.2019	1 300,00
27.08.2019	720,00						
05.09.2019	392,00	320,00			72,00	25.09.2019	1 070,00
	12 990,00	8 191,17	1 510,43	840,40	2 448,00		13 917,70
07.10.2019	392,00	320,00			72,00		
05.11.2019	381,10	321,00			60,10	04.11.2019	1 020,00
19.11.2019	556,97						
05.12.2019	322,00	322,00				19.12.2019	557,97
07.01.2020	322,00	322,00				19.01.2020	558,97

05.02.2020	113,32	113,32				03.02.2020	209,79
						04.02.2020	8 168,12
Razem	14 520,42	9 589,49	1 510,43	840,40	2 580,10		24 989,52
	0,00					18.02.2020	559,97
	0,00					18.03.2020	499,48
	0,00					19.03.2020	62,49
	0,00					18.04.2020	563,97
	0,00					18.05.2020	565,97
	0,00					19.06.2020	565,97
	0,00					20.07.2020	567,97
	0,00					19.08.2020	568,97
	0,00					22.09.2020	568,97
	0,00					21.10.2020	568,97
Ogółem	0,00 zł						30.082,25

Na dzień ostatniej raty ustalonej zgodnie z zawartą umową z dnia 8.11.2016 roku tj. 05.02.2020 roku R. M. w całości spłacił zadłużenie objęte układem ratalnym nr (...) z dn. 18.11.2016 roku dotyczące składek oraz spłacił zadłużenie dotyczące kosztów egzekucyjnych objęte postanowieniem nr (...) z dn. 18.11.2016 roku. Do tego momentu ubezpieczony wpłacił na rzecz organu rentowego kwotę 24.898,52 zł. Łącznie w okresie od 1.12.2016 roku do 21.10.2020 roku R. M. dokonał wpłaty na konto ZUS kwoty 30.082,25 zł.

Na podstawie tak dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie. Wskazał, że zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1551, zwana dalej ustawą abolicyjną), na wniosek osoby podlegającej w okresie od 1.01.1999 roku do 28.02.2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z 13.10.1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, 1) która przed 1.09.2012 roku zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8;

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od 01.01.1999 roku do 28.02.2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Stosownie do dyspozycji art. 1 ust. 6 ustawy abolicyjnej, umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne powoduje skutek w postaci umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za ten sam okres wraz z należnościami pochodnymi (odsetkami za zwłokę, opłatami prolongacyjnymi, dodatkowymi opłatami, kosztami upomnień i kosztami egzekucyjnymi). Zgodnie zaś z ust. 10 i 11 tego przepisu, warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 01.01.1999 roku, do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Ust. 11. Niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8. Ust. 12 tej ustawy stanowi, że w przypadku gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności, warunek o którym mowa w ust. 10 tej ustawy, uważa się za spełniony po ich opłaceniu.

Jak ocenił Sąd pierwszej instancji, z powyższych uregulowań wynika, że kluczowym i podstawowym warunkiem umorzenia zaległości składkowych na podstawie ustawy abolicyjnej jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu tych zaległości, nieopłaconych bieżących składek na ubezpieczenia społeczne, należnych za okres między wydaniem decyzji warunkowej (art. 1 ust. 10) a wydaniem decyzji umarzającej (art. 1 ust. 13 pkt 1 tej ustawy). Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19.09.2017 roku w sprawie II UZ 49/17 (LEX 2390737), wskazał, że ustawa abolicyjna zawiera ustawowy warunek umorzenia zaległości składkowych wynikających z jej art. 1 ust. 1 i 6, który został określony w art. 1 ust. 10 tej ustawy. W świetle treści całej ustawy nie budzi wątpliwości, że chodzi o składki nieopłacone w ustawowym terminie (wraz z pozostałymi wymienionymi w art. 1 ust. 10 tej ustawy abolicyjnej należnościami) i to według stanu na dzień wydania decyzji o umorzeniu należności, co wyraźnie zostało wyartykułowane we wskazanym przepisie ("na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1") (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6.06.2018 roku, I UK 151/17, Lex 2508189).

Ubezpieczony na dzień wydania przedmiotowej decyzji nie prowadził działalności gospodarczej i nie miał innych należności składkowych, poza tymi objętymi układami ratalnymi. Kwestią sporną w sprawie pozostawało natomiast ustalenie, czy na dzień wydania spornej decyzji ubezpieczony spełniał warunki do objęcia ustawą abolicyjną, przy uwzględnieniu zawartej z ZUS umowy o rozłożeniu na raty należności niepodlegających umorzeniu oraz postanowienia Dyrektora Zakładu w zakresie rozłożenia na raty kosztów egzekucyjnych.

W celu wyjaśnienia tych spornych okoliczności Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości na okoliczność spełnienia przez ubezpieczonego warunków abolicji na dzień wydania decyzji, w kontekście przedkładanych przez strony wycieczek.

Powołany w niniejszej sprawie biegły sądowy Z. J. po analizie zgromadzonej dokumentacji, wskazał, iż zarówno na dzień wydania decyzji z dnia 30.09.2019 roku odmawiającej umorzenia należności składkowych, jak i na dzień zapłaty ostatniej raty przypadającej zgodnie z ustalonym przez strony harmonogramem spłat tj. 05.02.2020 roku, R. M. spłacił wobec organu rentowego zadłużenie objęte układem ratalnym nr (...) z 18.11.2016 roku oraz spłacił zadłużenie kosztów egzekucyjnych objęte postanowieniem (...) z dnia 18.11.2016 roku. Z wycieczek biegłego wynika, że wpłaty dokonywane przez ubezpieczonego, choć zdarzało się, że były nieregularne, ostatecznie przewyższyły wysokość zaległości. Już na

dzień wydania decyzji tj. 30.09.2019 roku nadwyżka pomiędzy wpłaconymi środkami, a wymagalnymi należnościami za dany okres wynosiła 927,70 zł, zaś w kolejnych miesiącach kwota ta była jeszcze większa, by w dniu zapłaty ostatniej raty osiągnąć kwotę 10.469,10 zł (24.989,52 suma wpłat – całkowita kwota zadłużenia objęta układem 14.520,42). Ostatecznie do dnia 21.10.2020 roku, ubezpieczony wpłacił na rzecz ZUS kwotę 30.082,25 zł.

Zarzuty do wydanej opinii złożył pozwany organ rentowy. Treść podnoszonych zarzutów sprowadzała się jednak przede wszystkim do powielania prezentowanego w toku stanowiska, dotyczącego ustania umowy objętej układem. W celu rozwiązania wątpliwości, Sąd dopuścił dowód z uzupełniającej opinii biegłego, który podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie. W pozostałym zakresie Sąd nie uwzględnił zgłoszonych przez organ rentowy zastrzeżeń, w szczególności brak było podstaw do powołania innego biegłego z zakresu rachunkowości. Należy podkreślić, że sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych, wyłącznie gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas gdy opinia złożona już do sprawy zawiera istotne braki, względnie też nie wyjaśnia istotnych okoliczności. Z powyższego nie wynika jednak, aby sąd miał obowiązek powołać dowód z opinii innego biegłego.

W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie biegły w opinii szczegółowo i przekonywująco uzasadnił końcowe wnioski. W kontekście powyższego Sąd Okręgowy w całości dał wiarę sporządzonej opinii, albowiem została ona sporządzona zgodnie ze zleceniem Sądu, a biegły w sposób jasny i zrozumiały przedstawił powody swoich twierdzeń. Biegły wydając opinie oparł się na dokumentacji zgromadzonej w sprawie, wyciągając konkretne i jednoznaczne wnioski, którym Sąd w pełni zawierzył. W szczególności biegły dokonał wnikliwych i kluczowych dla sprawy wyliczeń, na podstawie których jednoznacznie ustalił, że R. M. na dzień wydania decyzji o odmowie umorzenia należności nie posiadał wobec organu rentowego zaległości w zakresie należności, które podlegały spłacie do tej daty. Ze sporządzonych przez biegłego tabeli (k 203-205), wynika, że na dzień 30.09.2019 roku zgodnie z harmonogramem winien zapłacić na rzecz organu rentowego kwotę 12.990,00 zł., zaś do tej daty R. M. wpłacił na rzecz organu rentowego z tytułu składek i kosztów egzekucyjnych kwotę 13.917,70 zł.

Sąd Okręgowy nie podzielił poglądu prezentowanego przez organ rentowy w toku niniejszej postępowania, które opierało się na twierdzeniu, że wskutek wygaśnięcia umowy ratalnej i postanowienia w zakresie kosztów egzekucyjnych nie doszło do spłaty należności objętych układem, co z kolei uniemożliwiało zastosowanie przepisów przedmiotowej ustawy. W pierwszej kolejności warto zauważyć, iż jak wynika z opinii biegłego, nawet w przypadku uznania, że wnioskodawca celowo nie płacił rat w wysokości zgodnej z przyjętym harmonogramem, to wypracowana do dnia wymagalności ostatniej raty nadwyżka w wysokości 10.469,10zł (jak wskazał biegły w okresie od 01.12.2016 roku do 05.02.2020 roku tj. w okresie obowiązywania zawartej umowy i postanowienia dyrektora zakładu, R. M. dokonał na rzecz ZUS wpłat w łącznej kwocie 24.989,52 zł, a należności za ten okres wynosiły 14.520,42 z całą pewnością byłaby kwotą wystarczającą na pokrycie wszelkich należności pobocznych w związku z opóźnieniem w spłacie którejkolwiek z rat. Ponadto zgodnie z § 7 ust. 4 umowy ratalnej jednym z warunków rozwiązania umowy jest sytuacja, w której dłużnik nie opłacił należności objętych układem ratalnym w terminie płatności ostatniej raty wynikającym z harmonogramu spłaty. Natomiast z wyliczeń biegłego wprost wynika, że na dzień 05.02.2020 roku wszelkie należności zostały spłacone.

W wyroku z dnia 13.06.2019 roku, sygn. akt III UK 178/18 Sąd Najwyższy stwierdził, iż nieuprawniona jest wykładnia, że zawsze w sytuacji niewypełnienia warunków układu ratalnego – nawet w przypadku jednodniowego opóźnienia w zapłacie ostatniej raty – następuje powrót do sytuacji sprzed zawarcia układu, czyli do oceny spełnienia przesłanek abolicji według reżimu z art. 1 ust. 11 ustawy. Jednocześnie jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w dalszej części uzasadnienia, nie bez znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie pozostają przyczyny nieuregulowania w terminie składek niepodlegających umorzeniu. Porozumienie w zakresie rozłożenia należności na raty oparte jest na umowie cywilnoprawnej, która nie jest wykluczona w odniesieniu do należności składkowych (w tym przypadku kompetencja organu ma umocowanie w art. 1 ust. 12 ustawy abolicyjnej i w art. 29 ustawy systemowej). Przy takim założeniu nieuprawnione jest całkowite oderwanie się od winy jako przesłanki odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (art. 471 K.c.). Oczywiście wykonanie zobowiązania stanowi warunek abolicji

składek, jednak w przypadku umowy cywilnej płatnik może podnosić brak zawinienia wynikający z okoliczności obiektywnie uniemożliwiających mu wykonanie umowy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, iż przyjmując, że ubezpieczony nie płacił rat zgodnie z harmonogramem spłaty, to nie były to na tyle „daleko idące” rozbieżności, które uzasadniałyby natychmiastowe rozwiązanie układu. Zdaniem Sądu po stronie ubezpieczonego brak jest zawinienia w podnoszonych przez organ rentowy okolicznościach stanowiących przesłanki rozwiązania umowy ratalnej. Odnosząc się do twierdzeń organu rentowego z dnia 14.07.2021 roku warto wskazać, iż Sąd za wiarygodne uznał twierdzenia ubezpieczonego, w zakresie braku winy zarówno co do odbioru korespondencji i kontaktu ze strony organu rentowego, jak i do uchybienia w wysokości opłaty rat zgodnie z harmonogramem. Wydaje się logiczne, że skoro ubezpieczony od końca 2016 roku regularnie spłacał powstałe zadłużenie, to gdyby we właściwym czasie dowiedział się o powstałych zaległościach, niezwłocznie dokonałby ich zapłaty, zwłaszcza, że były to relatywnie niewielkie kwoty w kontekście całej zaległości. Poza tym już sam fakt konieczności przelewania każdej z należności na inne konto bankowe może być dla wielu osób mylące, co rodzi uzasadnione wątpliwości, co do rzeczywistej winy ubezpieczonego i zasadności rozwiązania umowy. Ponadto w ocenie Sądu Okręgowego nie można uznać, iż doszło do skutecznego rozwiązania układów ratalnych, albowiem R. M. z przyczyn niezawinionych nie otrzymał zarówno pisma informującego o powstałych zaległościach jak i o rozwiązaniu zawartej umowy, zaś organ rentowy w żaden sposób nie wykazał, aby skutecznie zawiadomił ubezpieczonego, o tym fakcie, co niewątpliwie należało uznać, za konieczną przesłankę zastosowania wskazywanych przez pozwanego regulacji umowy. Jednocześnie wbrew twierdzeniom organu nie ma znaczenia, czy jak wskazuje biegły, ubezpieczony spłacił w całości zobowiązanie wobec ZUS na dzień ostatniej raty objętej harmonogramem tj. 05.02.2020 roku, czy na dzień zapłaty ostatniej raty wynikającej z wydanego postanowienia w sprawie kosztów egzekucyjnych tj. 05.11.2019 roku, albowiem w sprawie zostało jednoznacznie wykazane, iż R. M. już na dzień wydania decyzji tj. 30.09.2019 roku nie posiadał zaległości objętych układem ratalnym dotyczącym zaległych składek i postanowieniem o kosztach egzekucyjnych, co było kluczowe do zastosowania wobec niego przepisów ustawy abolicyjnej.

W ocenie Sądu I instancji odwołujący sprostał obowiązkowi określonymu w art. 6 K.c. oraz art. 232 K.p.c. i przedstawił dowody pozwalające na zmianę spornej decyzji. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na przyjęcie, że organ rentowy wydał błędną decyzję, w której odmówił umorzenia należności składkowych.

Sąd Okręgowy dał wiarę dowodom z dokumentów, opinii sporządzonej przez biegłego oraz zeznaniom świadka i ubezpieczonego albowiem wzajemnie się one uzupełniały tworząc logiczną całość. Zeznania skarżącego oraz świadka M. K. Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne, nie znajdując żadnych podstaw by odmówić im wiarygodności. Znajdowały one potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Decyzja z dnia 09.06.2016 roku nr (...) zawierała warunek, którego spełnienie było niezbędne do umorzenia wskazanych należności, a który to warunek ubezpieczony niewątpliwie spełnił. Skarżący nie może ponosić negatywnych konsekwencji, w sytuacji gdy ostatecznie wykonał ciężące na nim zobowiązanie.

Z wyrokiem nie zgodził się organ rentowy, który zaskarżył go w całości i zarzucił:

1. Naruszenie prawa materialnego, tj. art. 71a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 423), zwanej dalej: „usus”, przez jego niezastosowanie w sprawie.

2. Naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

- art. 227 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 229 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c., polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w wyniku:

a/ pominięcia treści umowy Nr (...) z dnia 18.11.2016r. i Aneksu Nr (...) z 31.10.2017r. do przedmiotowej umowy oraz postanowienia Dyrektora Zakładu (...) z 18.11.2016r. i przyjęcia, że odwołujący spłacił sporne należności na

dzień 05.02.2020r. w sytuacji gdy takich podstaw nie było wobec rozwiązania w/w. umowy i postanowienia z dniem 16.07.2019r.,

b/ pominięcia treści oświadczeń skarżącego zawartych w odwołaniu z dnia 31.10.2019r. od spornej decyzji i jego piśmie procesowym z 07.03.2020r., w których przyznaje okoliczność, dotyczącą uchybienia terminowi do opłacenia rat spornych należności i w tym zakresie wnosi o przywrócenie terminu do ich opłacenia,

c/ oparcia rozstrzygnięcia na błędnych wnioskach opinii z dnia 10.03.2021r. i z dnia 14.06.2021r. biegłego sądowego z zakresu rachunkowości, wskazujących na całkowitą spłatę spornego zadłużenia w okresie do 05.02.2020r. i zawierających ocenę prawną spornego stanu faktycznego, podczas gdy umowa Nr (...) z dnia 18.11.2016r. postanowienie (...) z 18.11.2016r. zostały rozwiązane z dniem 16.07.2019r. i konkluzje biegłego wykraczają poza tezę dowodową ujętą w postanowieniu Sądu z dnia 16.12.2020r.,

d/ bezzasadne pominięcie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu rachunkowości wobec wniosku dowodowego organu rentowego i jego zastrzeżeń zawartych w piśmie procesowym z dnia 15.07.2021r., co skutkowało nie wyjaśnieniem istoty sporu,

e/ bezzasadne pominięcie skutecznego doręczenia odwołującemu pisma organu rentowego z dnia 18.06.2019r. w trybie tzw. doręczenia zastępczego i w tym zakresie naruszenie przepisu art. 44 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego z dnia 14 czerwca 1960 r., zwanego dalej: „k.p.a.” w zw. z art. 123 usus. przez jego niezastosowanie oraz pominięcie skutecznego doręczenia pisma ZUS z 18.07.2019r. i zwrotnego potwierdzenia odbioru, wskazującego datę (31.07.2019r.) i czytelny podpis odbiorcy, tj. odwołującego,

f) pominięcie przepisów art. 42, art. 43 i art. 44 k.p.a. w zw. z art. 123 usus. przez ich niezastosowanie w sprawie

- które to w/w. uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy.

W oparciu o powyższe zarzuty apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego jej rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania oraz o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie oraz o obciążenie organu rentowego kosztami postępowania w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm prawem przewidzianych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że zaskarżony wyrok jest nieprawidłowy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji oceniając zgromadzony materiał dowodowy i rozstrzygając w sprawie niesłusznie ocenił, że o wypełnieniu przez płatnika warunków umorzenia zaległości decyduje ostateczne uregulowanie rozłożonych na raty kwot z pominięciem obowiązku przestrzegania przez płatnika terminów i wysokości rat.

Sąd Odwoławczy podzielił co do zasady poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, poza stwierdzeniem, że ubezpieczony nie odebrał pisma organu rentowego z 18.07.2019 r. (błędnie opisanego jako pismo z 18.07.2016 r.). W aktach rentowych bowiem znajduje się zarówno to pismo, z którego treści wynika, że umowa oraz postanowienie uległy rozwiązaniu z dniem 16.07.2019 r. oraz zwrotne potwierdzenie odbioru tej korespondencji podpisane przez samego ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy dokonał jednak przede wszystkim błędnej subsumcji, pomijając zarazem okoliczność, że podstawą rozwiązania umowy o rozłożeniu spłaty na raty było nie uiszczanie poszczególnych rat w terminach i wysokości

wymaganej w układzie ratalnym. Eksponowane przez Sąd pierwszej instancji uregulowanie całości zadłużenia przed terminem spłaty ostatniej raty zgodnie z regulacjami ustawowymi i treścią umowy pozostawało bez znaczenia w tym zakresie. Nie wypełnienie warunków umowy zawartej z ZUS zrodziło konsekwencje prawne na gruncie mającej zastosowanie w niniejszej sprawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012r. poz. 1551).

Sąd Apelacyjny podnosi, że w niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że ubezpieczony w dniu 27.04.2016 roku złożył wniosek o umorzenie należności i decyzją z dnia 09.06.2016 roku organ rentowy określił według stanu na dzień 27.04.2016 roku łączną wysokość zaległości składkowych wraz z odsetkami i wskazał zarazem, że warunkiem ich umorzenia jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Następnie, w dniu 18.11.2016 roku organ rentowy i ubezpieczony zawarli umowę o rozłożeniu na raty należności z tytułu składek. W jej § 7 wskazano, że umowa podlega rozwiązaniu w przypadku wystąpienia choćby jednej z wymienionych w pkt 1) – 6) okoliczności. W pkt 1) jako okoliczność rozwiązującą wskazano sytuację, „gdy Dłużnik posiada nieopłacone - na wszystkie fundusze łącznie – dwie raty układu, których termin wymagalności upłynął”, zaś w pkt 4) – „gdy Dłużnik nie opłacił należności objętych układem ratalnym w terminie płatności ostatniej raty, wynikającym z harmonogramu spłaty”. Ta część umowy uległa zmianie wskutek podpisanego przez ubezpieczonego i organ rentowy w dniu 31.10.2017 roku aneksu do umowy, na mocy którego zamiast wpłat na kilka kont poświęconych poszczególnym rodzajom składek, raty objęte harmonogramem stanowiącym załącznik nr 1 do zawartej umowy należało spłacać na indywidualny rachunek bankowy. Z kolei § 7 umowy otrzymał brzmienie:

„1. Rozwiązanie umowy o rozłożenie na raty należności z tytułu składek następuje w przypadku, gdy:

1) dłużnik:

- a) nie opłacił rat wynikających z harmonogramu spłaty lub opłacił raty po terminie lub w częściowej wysokości,
- b) nie wywiązał się z obowiązku zapłaty składek bieżących, których termin płatności przypadał w dniu albo po dniu, w którym umowa została zawarta lub opłacił te składki w częściowej wysokości i w terminie wyznaczonym przez zakład nie uregulował tej różnicy wraz z odsetkami za zwłokę, naliczonymi na zasadach określonych w Ordynacji podatkowej do dnia wpłaty włącznie;
- 2) dłużnik nie opłacił należności objętych umową w terminie płatności ostatniej raty, wynikającym z harmonogramu spłaty;
- 3) ujawnione zostały nowe okoliczności nieznanne, a istniejące w dniu, w którym umowa została podpisana, z których wynika, że dłużnik wprowadził zakład w błąd, aby uzyskać ulgę w spłacie należności i uniknąć egzekucji;
- 4) dłużnik odstąpił od realizacji umowy.

2. W sytuacji wystąpienia okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, rozwiązanie umowy następuje z dniem następującym po dniu, w którym nastąpiła jedna z wymienionych przesłanek.

3. W sytuacji wystąpienia okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 4, rozwiązanie umowy następuje z dniem wskazanym przez Dłużnika w pisemnym oświadczeniu, nie wcześniej jednak niż z dniem jego złożenia w Zakładzie.”

Równoległe, 18.11.2016 roku Dyrektor Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

w G. wydał decyzję, w której wyraził zgodę na rozłożenie na raty kosztów egzekucyjnych w ustalonej na dzień 04.11.2016 roku łącznej kwocie 2.580,10 zł. Zadłużenie miało być spłacane w 36 ratach, a ostatnia z nich winna być uregulowana 05.11.2019 roku, na odrębny rachunek bankowy. Te okoliczności w sprawie są zresztą niesporne.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że umorzenie należności na podstawie przepisów ustawy abolicyjnej jest uzależnione od spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 1 ust. 13 w związku z art. 1 ust. 10 i 12 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r. poz. 1551). W toku postępowania prowadzonego w oparciu o przepisy wskazanej wyżej ustawy abolicyjnej organ bada, czy opisane w powołanych wyżej przepisach przesłanki zostały spełnione i od ich występowania uzależnia wydanie decyzji o umorzeniu należności bądź o odmowie ich umorzenia.

Należy podnieść, że zgodnie z art. 1 ust. 12 cyt. ustawy w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczone termin ich płatności, warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu. Sąd Apelacyjny wyjaśnia, że nie chodzi tutaj o samo opłacenie zaległości objętych umową, co sugeruje ubezpieczony i Sąd Okręgowy, ale o ich opłacenie w pełnej wysokości i w terminach zakreślonych umową (tzw. układzie ratalnym). Taki jest cel zawarcia umowy, tj. uregulowanie zadłużenia w określonym terminie, gdyż od spełnienia tego właśnie warunku w określonym terminie zostało uzależnione w decyzji warunkowej umorzenie pozostałych zaległości.

W niniejszej sprawie ubezpieczony zobowiązał się w umowie do terminowego regulowania rat z układu ratalnego, a dodatkowo miał spłacać w ratach koszty egzekucyjne. Mimo przyjęcia na siebie tej powinności świadomie nie wywiązał się

z umowy, gdyż nie uiszczal rat we właściwej wysokości. Po przypisaniu indywidualnego rachunku (od stycznia 2018 r.) nie regulował spłaty kosztów egzekucyjnych – zarówno na rachunek oddziałowy ZUS, jak i indywidualny, a raty zaległości składkowych regulował w zaniżonej wysokości. R. M. sam przyznał, zeznając przed Sądem pierwszej instancji, że nie spłacał kosztów egzekucyjnych, a ograniczał się do regulowania spłat należności głównej, choć miał świadomość, że koszty egzekucyjne także musi uiszczać (k. 139). Skoro nie regulował rat wskazanych w postanowieniu (...)2016 r. o rozłożeniu na raty kosztów egzekucyjnych oraz zaniżał spłatę rat przewidzianych harmonogramem spłaty, to tym samym nie spełnił wymogu z art. 1 ust. 13 pkt 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r. poz. 1551), zgodnie z którym Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o umorzeniu należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - po spełnieniu warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12. Twierdzenie ubezpiezonego i Sądu Okręgowego, że liczy się jedynie fakt spłacenia całości zadłużenia (po terminie) jest wyrazem niezrozumienia, że ubezpieczony przede wszystkim był zobowiązany do przestrzegania umowy i wywiązania się z jej postanowień, pod rygorem rozwiązania umowy i braku spełnienia warunku do umorzenia pozostałych należności składkowych. Ubezpieczony był przy tym świadomy, że warunkiem koniecznym ubiegania się o umorzenie zaległości składkowych jest prawidłowe - tak co do wysokości, jak i co do terminu - uiszczenie wszystkich należności niepodlegających umorzeniu, gdyż w przeciwnym wypadku nie dojdzie do umorzenia wskazanego zadłużenia z decyzji warunkowej, jak również zostanie ponownie wszczęta egzekucja z jego majątku obecnego i przyszłego. Należy podkreślić, że ustawa abolicyjna ma na celu pomoc dłużnikom, ale na określonych w niej warunkach. Z założenia więc to dłużnik (ubezpieczony) powinien wykazać się miarą należytej staranności przy wypełnieniu warunków koniecznych do zastosowania dobrodziejstwa ustawy, pod rygorem poniesienia konsekwencji swojej bierności, czy lekceważenia postanowień umownych. Akceptacja argumentacji ubezpiezonego prowadziłyby do niczym nieuzasadnionego uprzywilejowania tych płatników, którzy dość swobodnie traktowali swą powinność w zakresie terminowej spłaty zobowiązań niepodlegających umorzeniu, a następnie dalej ignorowali zobowiązanie do terminowego regulowania rat z podpisanego przez siebie układu ratalnego.

Należy dodać, że nie można zarzucać organowi rentowemu bierności, skoro wysłał do ubezpieczonego pismo z 18.06.2019 r. wskazujące na zaległości w spłacie rat i konsekwencjach takiego stanu rzeczy, a w kolejnym piśmie - z 18.07.2019 r., które ubezpieczony odebrał, ZUS poinformował o wygaśnięciu umowy. Przeciwnie, to ubezpieczony mając świadomość problemów z odbiorem korespondencji pod adresem, który wskazał organowi do jej doręczania, a pod którym mieszka jego rodzina – nie podjął żadnych działań w celu prawidłowego odbioru korespondencji – nie wyznaczył pełnomocnika do odbioru pism, nie wskazał innego, pewnego adresu korespondencyjnego w kraju, nie pamiętał też czy pytał o zadłużenie w czasie wizyt w ZUS w okresie narastania zadłużenia (przesłuchanie ubezpieczonego – k. 138-139).

Co więcej, Sąd Okręgowy pominął w swych rozważaniach okoliczności wynikające z przywołanych przez R. M. akt innych postępowań, które miały wskazywać na problemy z doręczaniem korespondencji pod adresem, gdzie ZUS przesłał korespondencję. Jak zaś wynika z przesłanego przez ubezpieczonego odpisu postanowienia Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21.12.2015 r., sygn. akt I C 821/15 (k. 171-172), nie docierała do żony R. M. korespondencja sądowa doręczana w tamtym czasie przez In Post. „Natomiast jak wynika z analizy akt egzekucyjnych korespondencja wysłana za pośrednictwem Poczty Polskiej została skutecznie pozwanej dostarczana, o czym świadczą podpisane przez nią dowody doręczenia”. Pisma organu rentowego o występujących zaległościach były doręczane za pośrednictwem Poczty Polskiej, co wskazuje, że akurat w tej kwestii R. M. nie wykazał niemożliwych do przewyciężenia przeszkód uniemożliwiających zapoznanie się z korespondencją organu rentowego.

Podkreślić tu jednak należy, że okoliczność, że ubezpieczony nie odbierał pism z ZUS pozostaje przy tym bez znaczenia dla skutku rozwiązującego umowę. Skoro jednak doszło do rozwiązania umowy, to ustała również podstawa umowna do uiszczenia zaległości niepodlegających umorzeniu w terminie dłuższym niż 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji warunkowej. Należy podnieść, iż zgodnie z art. 1 ust. 11 cyt. ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012r. poz. 1551) niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8 (czyli decyzji określającej warunki umorzenia). Zgodnie z umową rozkładającą spłatę na raty, spłatę zaległych składek na ubezpieczenie społeczne należało uregulować do 05.02.2020 r., zaległych składek na ubezpieczenie zdrowotne – do 07.05.2018 r., zaległych składek na Fundusz Pracy – do 05.04.2018 r. Z kolei spłatę rat kosztów egzekucyjnych, na podstawie postanowienia Dyrektora Oddziału ZUS w G., ubezpieczony miał zakończyć wpłatą z 05.11.2019 r. Każdy z tych terminów wykraczał poza okres 12 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji z 09.06.2016 r. i tylko dochowanie warunków umowy rozkładającej zaległości na raty (nie dopuszczenie do jej rozwiązania zgodnie z § 7 umowy) oraz postanowienia o rozłożeniu kosztów egzekucyjnych na raty dawało R. M. szansę na umorzenie całości zaległości wobec ZUS. W sprawie oczywiste jest, że ubezpieczony nie uiszczył całości zaległości niepodlegających umorzeniu w przypisanych im terminach i wysokości, przez co umowa o rozłożeniu zaległości na raty podlegała rozwiązaniu, a zatem ubezpieczony nie spełnił warunku ustawy abolicyjnej, aby stan braku zaległości istniał w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji ustalającej warunki umorzenia zaległości. Ubezpieczony nie spełniając i tego warunku nie może domagać się umorzenia należności objętych decyzją warunkową, określonych w art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r. poz. 1551).

Reasumując, ubezpieczony nie spełnił warunku punktu II decyzji z dnia 09.06.2016 roku w zakresie umorzenia należności niepodlegających umorzeniu, gdyż przede wszystkim nie uregulował wszystkich rat w terminach i wysokości określonych w znanym mu postanowieniu i podpisanej przez niego umowie. Tym samym nie może obecnie domagać się na tej podstawie zmiany zaskarżonej decyzji i umorzenia pozostałych mu do zapłaty zaległych składek.

Wskazując na argumenty wyżej podane Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekając co do istoty sprawy, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd Odwoławczy nie obciążył ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego strony przeciwnej uznając, że zaistniał szczególnie uzasadniony wypadek polegający na subiektywnym przekonaniu strony

o słuszności dochodzonego przed sądem żądania, które to żądanie sprowadzało się do realizacji sprawy doniosłej życiowo, a także o istnieniu okoliczności usprawiedliwiających jej zaniedbania, które dopiero w postępowaniu odwoławczym zostały wyjaśnione na niekorzyść ubezpieczonego.

Barbara Białecka